

Miljøministeriet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2021-1647
Den 3. december 2021

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 136 (MOF alm. del) stillet 5. november efter ønske fra Pia Kjærsgaard (DF).

Spørgsmål nr. 136

”Vil ministeren kommentere debatindlægget ”Ministeren misinformerer om naturnationalparker”, Jyllands-Posten, den 9. oktober 2021, herunder om ministeren er enig i indlæggets indhold/konklusion?”

Svar

Jeg er ikke enig i påstanden i artiklen om, at beslutningen om udlæg af urørt skov og naturnationalparker er bygget på spin. Tværtimod bekymrer det mig, at jeg oplever en tendens til at forsøge at underkende et omfattende videnskabeligt og fagligt arbejde, der gentagne gange har belyst, at naturens tilstand i Danmark på en lang række områder er i ugunstig tilstand.

I arbejdet med naturnationalparker og urørt skov er der stort fokus på det faglige grundlag. Konkret er der nedsat rådgivende grupper med forskere og eksperter for urørt skov og naturnationalparker. Derudover er der adskillige rapporter mv., der fagligt underbygger det generelle billede af, at naturen er under pres, og at naturen har brug for mere plads. Der er også konkrete eksempler på arter og naturtyper, der trives eller er i fremgang.

Den internationale platform IPBES (The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) konkluderede i den globale rapport om status for biodiversitet og økosystemtjenester fra 2018, at biodiversiteten i Europa og Centralasien er i vedvarende stærk tilbagegang, og at ændring af arealanvendelse er den største direkte drivkraft.

I Miljøstyrelsens analyse af behov på naturområdet fra 2017 fremgår det bl.a., at den danske natur er udsat for en række udfordringer. Udnyttelse af landarealer til jordbrug, byer og infrastruktur, har ført til opdeling af naturen på mindre og mere isolerede arealer. Samtidig er kvaliteten af mange sårbare naturtyper og levesteder faldet på baggrund af bl.a. tilgroning, påvirkning med næringsstoffer og ændret hydrologi. Fragmentering af naturarealer og negativ påvirkning af naturtypers og arters levevilkår inden for naturarealerne, kan overordnet opsummeres til, at naturen mangler plads.

Hvert sjette år skal Danmark, jf. habitatdirektivets Artikel 17, rapportere bevaringsstatus for naturtyper og arter til EU-kommissionen. I den seneste rapportering fra 2019 fremgår, at af de 60 rapporterede naturtyper er 95 pct. i enten stærkt ugunstig eller moderat ugunstig bevaringsstatus, og af de 84 rapporterede arter er 57 pct. i stærkt eller moderat ugunstig status. Når det gælder skovene fremgår det, at en række parametre er vurderet stærkt ugunstige for alle skovtyperne, og arealandelen i en gunstig bevaringsstatus er yderst begrænset. I rapporten vurderes, at en stor del af skovenes samlede biodiversitet er knyttet til gamle og døende træer, og at det ud fra overvågningsdata ses, at skovene i udpræget grad mangler dødt ved, levende træer med hulheder og råd, store træer, og i nogen grad også

blomstrende træer og buske med nektar og pollenressourcer til insekter. I rapporten vises også udviklingen i bevaringsstatus i den seneste 12-årige periode (2007-2018) for naturtyperne. Fem pct. af naturtyperne er vurderet til at være i fremgang, 13 pct. er stabile og 33 pct. vurderes at være i tilbagegang. For halvdelen af naturtyperne kan der endnu ikke angives en udviklingstendens.

Den seneste Skovstatistik fra 2020 viser bl.a. i forhold til mængden af dødt ved i skovene tegn på en svag, men stabil stigning fra 2005-2019. Fra 2019 til 2020 er der en svag stigning i nåletræ og et svagt fald for løvtræ. Dødt ved er valgt som indikator for skovbiodiversitet, da hovedparten af de truede arter som er knyttet til skov, er afhængige af tilgængelighed af dødt ved. Skovstatistikken ser også på udvikling i strukturel diversitet, hvor der generelt ses en nedgang i ensaldrende bevoksninger og en fremgang i fleraldrende bevoksninger, hvilket umiddelbart styrker biodiversitetspotentialt.

I en ekspertudtalelse fra 2020 om genopretning af biodiversitet og økosystemer i Danmark, der er afgivet i forbindelse med det danske IPBES-samarbejde fra en lang række universitetsforskere i biodiversitet, peges på fem handlemuligheder til at imødegå hovedtruslerne mod Danmarks natur. Fire af disse omhandler direkte eller indirekte initiativer med at udlægge urørt skov og etablere naturnationalparker. Det drejer sig om etablering af flere selvforvaltende naturområder på mere end 1000 ha, genopretning af naturlig hydrologi, udlægning af urørt skov og genopretning af nøglearter og deres økosystemfunktioner herunder udsætning af vilde planteædere, herunder forvildede husdyr.

I artiklen nævnes, at der er ca. 275 skovarter i statens skove. I en analyse af artsdata alene fra Naturstyrelsens arealer fra 2018 er der viden om 626 truede skovarter, hvoraf ca. halvdelen i tilbagegang, f.eks. mange sommerfugle, og de øvrige arter er så sjældne, at de er i risiko for at uddø alene grundet deres sjældenhed. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der også er registreret truede arter på statens skovarealer, som er i fremgang, f.eks. flere store rovfugle og visse dødtvedsarter.

I artiklen nævnes endelig, at der skal være 23 indhegnede naturnationalparker, og at udlæg af 75.000 hektar urørt skov koster 5-6 mia. Det er ikke korrekt. Der er med natur- og biodiversitetspakken afsat 888 mio. kr. i 2021-2024 til finansiering af bl.a. urørt skov og op til 13 naturnationalparker – i tillæg til naturnationalparkerne Fussingø og Gribskov, der er besluttet særskilt. Den enkelte naturnationalpark vil som udgangspunkt skulle hegnes med et ydre hegn, der skal holde de udsatte planteædere inden for området, således at naturnationalparken græsses som et samlet område. Hegnstypen vil afhænge af, hvilke store planteædere der ønskes udsat i det enkelte område. Det vil være muligt at etablere et lavt hegn eller et højt hegn. Det vil også være muligt at etablere naturnationalparker uden hegn. I den kommende naturnationalpark i Tranum i Jammerbugt er der tale om lave hegn med to tråde, som vi kender det fra utallige steder rundt om i Danmark, hvor der er fri bevægelighed for vildtet. Og i naturnationalparken i Stråsø mellem Holstebro og Herning vil det være det samme eller ingen hegn. Alt sammen med udgangspunkt i det naturområde, som vi taler om.

Grundlæggende har der over mange år og bredt videnskabeligt funderet været påpeget, at tilstanden for naturen i Danmark på en lang række parametre er blevet ringere. Der kan findes lyspunkter, hvor en i øvrigt aktiv indsats bærer frugt, men at konkludere, at naturen i Danmark har det fint ville være i strid med den brede og fagligt velfunderede videnskabelige konsensus. Det er ikke en vej, jeg mener, der bør betrædes.

Jeg kan i øvrigt henvise til svar på spørgsmål nr. 132 (MOF alm. del) om sammenligning af rødlisten 2010 og 2019.

